

som jeg gjentagne Gange har havt den Ære som Udvalgets Ordfører at anbefale til Vedtagelse af Thinget. Den ærede Minister vil egentlig ikke kunne undres over, at jeg har fastholdt min nu i det Mindste 8 Aar gamle Mening. Denne gaar ud paa, at det slet ikke vil være godt hverken for Menighederne eller for Kirken, at alle Menigheder komme til at vælge netop den Præst, de synes bedst om; men det var heller ikke Meningen med det andet Forslag. Det fatte en Præmie paa, at Menigheden var enig. Naar Menigheden gennem et ved Forholdstal valgt Udvalg enstemmig og uden Forbehold erklærede sig for en bestemt Mand — hvem det ikke, som det nu gaar med Skolelærerne, kunde tage aldeles vilkaarligt af Ansøgnernes større eller mindre Masse, men som maatte henhøre til den bedst kvalificerede Salvdæl af Ansøgerne —, saa skulde den have ham til Præst; men hvor denne Enighed ikke kom til stede, blev det Ministeren og Kongen, der kom til at tage Bestemmelse om Embedets Betsættelse. Ved dette System, om jeg saa maa kalde det, tilføjede man altsaa at give den Menighed, hvor der var virkelig alvorlig kirkelig Interesse, og hvor Retningerne ikke stode saa skarpt imod hinanden, at den ene, naar den var i Mindretal, vilde anse sig for undertrykt ved, at Flertallet fatte sin Mening igjennem, men hvor man, uagtet der var Meningsforskjel, dog havde en saa alvorlig og uegenyttig Interesse for selve det kirkelige Liv, at man kunde enes ogsaa om en anden Mand end den, nogen af de to Partier syntes absolut bedst om, — at give en saadan Menighed Ret til at faae den Mand, som den udpegede, medens en Menighed ikke kunde faae den, hvem den udpegede, naar den ikke kunde blive enig. Jeg tror, at, om der end kan gjøres forskjellige Indvendinger mod det gamle Forslag — Indvendinger kan der jo gjøres mod enhver saadan Forandring —, saa havde det dog det Fortrin, at det samlede, i Stedet for at det foreliggende Forslag efter min Mening, i Almindelighed snarere maa siges at ville splitte. — Naar den ærede Minister mente, at et Udvalg umulig kunde besørge Hvervet forsvarligt, fordi det er en saa overordenlig vanskelig Sag at læse Ansøgninger, saa skal jeg ganske vist give ham Ret i den Erfarung, han saaledes har gjort i den Tid, han har været Minister, at det ikke er nogen let Sag at læse Ansøgninger; men det er jo ikke sagt, at Menighedsudvalget vil være indskrænket til at søge sin Kundskab i Ansøgningerne. Vort Land er saa lille og vore Befordringsmidler nu saa gode, at det vil være en meget let Sag at faae Kundskab om en Mandes Fortid. Er det en tidligere ansat Præst, kan man erfare, om han er yndet eller afholdt i sin tidligere Menighed, og ogsaa om en Kandidat kan man paa mange Maader skaffe sig Kundskab, hvis man ikke tilfældig har personligt Kjendskab til ham. Jeg antager altsaa ikke, at et saadant

Udvalg vil være enten bundet eller indskrænket til blot at læse Ansøgningerne; men jeg indrømmer paa den anden Side, at mange Gange kunne Ansøgningerne være saaledes skrevne og saaledes underføjede og anbefalede, at de ikke afgive et sikkert Kriterium. At læse Ansøgninger kan jo da desuden efterhaanden lære. Jeg tror altsaa ikke, at man kan sammenligne de Virkninger, som det gamle Lovforslag, hvis det var blevet til Lov, vilde have medført, med dem, som Skoleloven af 1856 har havt for Skolelærerembedernes Bedkommende. Jeg tror, at, naar Enstemmighed kunde blive sat som Betingelse for, at Udvalgets Indstilling skulde tages til Følge, vilde man kunne være temmelig tryg. At der nogle Steder kan være uselovstændige Folk, som let lade sig henrive og beherske af en Enkelt, skal jeg indrømme, slige Svagheder findes alle Vegne; men i Reglen tror jeg, at man vil kunne stole mere paa Udvalgets Dom end paa en Dom, der er fældet af alle Menighedens Medlemmer. Naar Ministeren bemærkede, at det var en upraktisk Udvei, naar Udvalgets Medlemmer ikke kunde blive enige, da at lade alle Menighedens Medlemmer stemme om 3, saa er det fuldkommen rigtigt; men det hører heller ikke med hverken til det tidligere Lovforslag eller til det senere. — Med Hensyn til Valgprædiken skal jeg ikke forlænge Diskussionen med at disputere derom. Jeg vedkender mig den Mening, at det var heldigere at lade dem finde Sted paa 3 Søndage. Jeg tror ikke, der er nogen Fare for, at dette vilde have nogen skadelig Følge; er der Agitation, bliver denne Agitation ligesuldt tilfede og vil gaa forud for Valget. At man har lidt Tid til at betænke sig, sammenligne de tre Prædikener med hverandre og tale sammen om Valget, vil jeg ikke anse for skadeligt; men jeg indrømmer forøvrigt, at Virkningen kan være forskjellig paa forskjellige Steder. — Naar den ærede Minister erklærer sig mod Bibellæsning og Kathetisation paa Grund af, at dette vilde tage for lang Tid og altsaa heller ikke vilde kunne finde Sted paa een Dag, saa skal jeg ikke modsiges dette; men efter min Mening vil der, som sagt, heller ikke være nogen Ulykke i, om det finder Sted paa forskjellige Dage. Derimod tror jeg, at Bibellæsning og Kathetisation i Virkeligheden ville gjøre samme Nytte som Valgprædiken; det vil netop give Menigheden et personligt Indtryk af de tre Mænd, som fremstilles for den, et Indtryk, der vil være akkurat lige saa klart og tydeligt som det, der vil fremkomme gennem Prædiken, og paa en vis Maade vil det være klarere og fyldigere, fordi hele Handlingen foregaar paa en jevnere Maade. Men for Øvrigt er der jo nu for Diebliffet ikke Spørgsmaal om at vedtage Lovforslaget, da den høitærede Minister gaar ind paa Udvalgets Indstilling, og jeg skal derfor ikke forlænge denne Forhandling videre.